STORA FRYSMATSTESTET
Hugo Wersterlund & Simon Hallin
s 16-20

INTERVJU MED JENS LAPIDUS
Albin Berg
s 07-13

DE FACTO FRÅGAR
Ella Rönnbäck
s 26-29

de Facto

JURIDISKA FÖRENINGEN UMEÅ UNIVERSITET NUMMER 4 2022

Vill du bli en i teamet?

Våra klienter och uppdrag är olika, och det måste vi också vara. Därför söker vi alltid medarbetare med olika förmågor och perspektiv, som kan gå utanför sin komfortzon för att leverera de mest innovativa och effektiva lösningarna till våra klienter. Vår verksamhet bygger på att vi mår och presterar som bäst när vi har gemensamma mål att uppnå. Därför betraktar vi samarbete som en absolut förutsättning för att vi ska kunna nå vår fulla potential – som byrå och som individer.

Tillsammans har vi skapat oss en självklar plats i samhällets och näringslivets största händelser. Vill du vara med?

LÄS MER PÅ MANNHEIMERSWARTLING.SE/KARRIAR

MANNHEIMER SWARTLING

nr. 4 2022

1	CHEFREDAKTÖR HAR ORDET Albin Berg	Sida 05
2	ORDFÖRANDE HAR ORDET Jenny Bergström	Sida 06
3	INTERVJU MED JENS LAPIDUS Albin Berg	Sida 07-13
4	ÄVENTYRSLUSTA OCH METAPOIESIS Jan Leidö	Sida 14-15
5	STORA FRYSMATTESTET Hugo Westerlund & Simon Hallin	Sida 16-20
6	INTERVJU ELISABETH MASSI FRITZ Albin Berg	Sida 21-23
7	JURO Fanny Sandberg	Sida 24-25
8	DE FACTO FRÅGAR Ella Rönnbäck	Sida 26-29

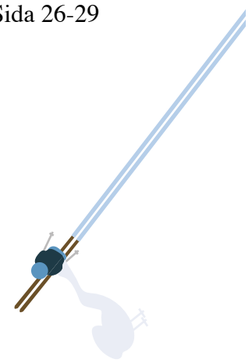

CHEFREDAKTÖR
Albin Berg
LAYOUTANSVARIG
Florencia Skogsborg
ANSVARIG UTGIVARE
Albin Berg

ADRESS
de Facto
Juridiska föreningen
Umeå universitet
901 87 Umeå
www.jf-umeå.se

TRYGGT UTMANANDE

På Cederquist vet vi att jämvikt är avgörande för en långsiktigt hållbar karriär. Det handlar om balans mellan juridisk analys och relationsbyggande, mellan fokus och återhämtning, men också om jämvikt i hur vi utmanar oss själva.

Vi är nämligen övertygade om att en bra, trygg och inkännande arbetsmiljö innebär att du kan ta snabbare steg i din utveckling – och i karriären. Därför är det så vi har det.

Bli vår nya kollega - ansök på: karriär.cederquist.se

CEDERQUIST

CHEFREDAKTÖR HAR ORDET

Dags att säga adjö…

Det är med ett visst vemod jag nu skriver min sista chefredaktör har ordet. Det har varit både kul och utmanande att ha ansvaret över vår kära medlemstidning. Pressen att leverera en i alla fall duglig tidning i samband med att man tentapluggar har inte alltid varit lätt, men med alla glada tillrop och all stöttning har det varit värt det.

När jag och mina styrelsekollegor skulle röstas in blev vi ombedda att hålla ett litet tal om varför just vi skulle bli inröstade och vad vi ville uppnå under året. Jag kommer ihåg att många av oss ville att JF-rummet skulle vara en plats för alla. Nog för att jag och några av mina kompisar hänger där i princip varje lunch, men jag hoppas att alla verkligen känt sig välkomna. Under min tid på programmet har där åtminstone aldrig varit så mycket folk i rörelse under luncherna och det väljer jag att tolka som att vi på något sätt lyckats.

En annan sak jag lovade under mitt tal var att jag skulle försöka skildra lite alternativa vägar efter programmet i tidningen. Under året har jag bland annat intervjuat riksdagens talman och en av Sveriges mest kända författare, som båda har sin akademiska grund i juristprogrammet.

Mitt kanske tydligaste mål var just att få till en intervju med Jens Lapidus. Det är något jag jobbat för under egentligen hela verksamhetsåret, men i och med lanseringen av säsong två av Snabba Cash och Lapidus allt mer frekventa roll i samhällsdebatten trodde jag inte att det skulle bli verklighet. Men likt ordförande Jenny som var ihärdig i Nils van der Poels DMs var även jag det i Jens Lapidus DMs, med den skillnaden att jag faktiskt lyckades. :)

Nåja slut på självförhärligande!

Jag skulle vilja avsluta med att tacka alla er medlemmar för att ni under året har läst de Facto och även för ert stöd till styrelsen. Även fast alla beslut kanske inte mötts av enbart ros har vi hela tiden känt ert förtroende.

Tack för mig!

Albin Berg, T5, Chefredaktör

ORDFÖRANDE HAR ORDET

Hej på er alla kära medlemmar!

I skrivande stund är det bara några dagar kvar till julafton och det är med visst vemod jag nu skriver min sista text här i de Facto. Att jag skriver min sista text innebär ju nämligen att jag och min styrelse sakta men säkert förbereder oss för att lämna över till den tillträdande styrelsen. Jag är dock övertygad om att den styrelse som tillträder i februari kommer att göra ett strålande jobb och jag ser fram emot att se hur ni kommer att utveckla föreningen!

Sedan sist har Juristens dag 2022 gått av stapeln och jag vill därför passa på att tacka för två otroligt lyckade dagar. Juristens dag är JF:s största event under året och det är ett enormt arbete som ligger bakom dessa två dagar. Därför vill jag rikta ett stort tack till alla inblandade! Ett extra varmt tack vill jag också rikta till årets fantastiska projektansvariga Ann-Ling Palmberg, Julia Westling och Anna Viklund - utan er hade detta inte varit möjligt att genomföra!

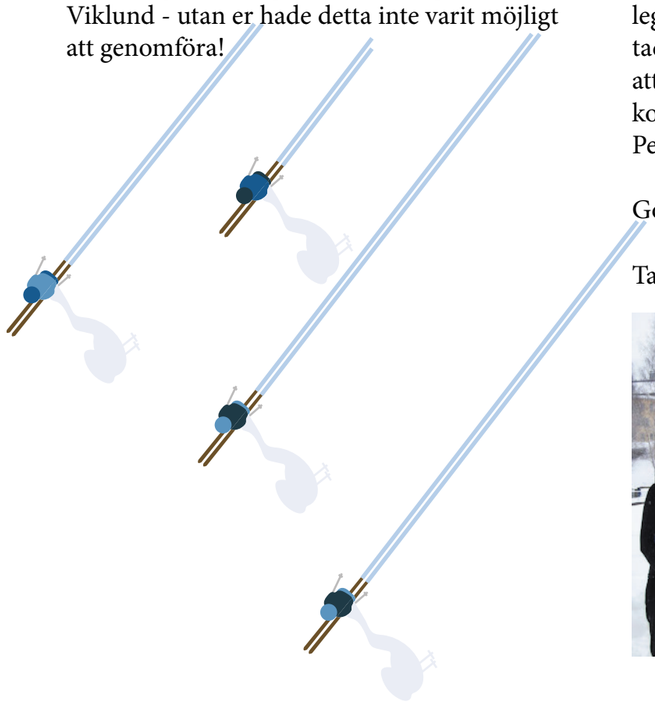

Jag vill också passa på att sammanfatta året som gått. Wow, vad mycket vi hunnit med under årets gång! Vi har bland annat anordnat jubileumssittning, gästföreläsningar, inspark, volleybollturnering, Stockholmsresa samt fått läsa intressanta texter här i de Facto. Utöver det så har vi också representerat JF Umeå, såväl lokalt som nationellt, samt fortsatt vårt samarbete med institutionen. Under årets gång har vi också tagit en hel del beslut, såväl lätta som svåra och vi har mötts av både ris och ros. Så vad vill jag nu ha sagt med detta tänker ni? Jo, jag vill tacka alla er medlemmar som engagerar er, som dyker upp på våra event och som kommer med åsikter. För utan er är vi ingenting! Självklart vill jag också rikta ett väldigt stort tack till min styrelse för allt vi åstadkommit tillsammans under året!

Men bara för att jag radat upp en massa aktiviteter så ska ni inte tro att vi är klara, för “we are going out with a BANG”! Om ni mot förmodan missat det så tänker vi anordna en legendarisk kvällskryssning med JF för att tacka för oss! Och så har vi ju en del annat kul att se fram emot också, såsom Åreresan och kommande gästföreläsning med riksåklagare Petra Lundh.

Gott Nytt År!

Tack för mig!

Jenny Bergström, T5, Ordförande

Intervju Jens Lapidus

Under hela året har jag försökt få en intervju med mannen som sålt miljontals böcker samtidigt som han arbetat i tio år som advokat. Han är mannen bakom supersuccén Snabba Cash och av många sedd som grundaren av genren Stockholm Noir. Till slut fick jag min intervju där Jens Lapidus berättar om tiden på juristprogrammet, åren som brottmålsadvokat, livet som författare och den högst aktuella samhällsdebatten kring Sveriges skenande brottslighet. Men vi börjar där vi som studenter har vår gemensamma beröringspunkt med Lapidus, nämligen juristprogrammet.

Hur kommer det sig att du började plugga till jurist?

Jag vet att vissa som pluggar jurist kan ha en släkting som gjort det eller känt ett kall för det och därför bestämt sig tidigt i livet för att bli jurist. Jag var absolut inte en sådan och visste inte riktigt vad jag ville göra och pluggade en massa olika saker innan jag började på juristprogrammet. Bland annat pluggade jag idéhistoria och nationalekonomi. Efter ett tag så tröttnade jag på det så jag gav mig iväg och reste i Asien. Jag åkte till bland annat Indonesien, Nepal och Israel. Efter resan kom jag tillbaka till Sverige och jobbade på en förskola så jag höll på med väldigt mycket olika saker.

Efter några år av enstaka kurser och resande bestämde sig Lapidus för att söka till juristprogrammet på Stockholms universitet.

Jag kände att det blev lite väl mycket enstaka kurser, resor och jag ville ha något som skulle leda mig någonvart. Jag har alltid varit intresserad av skrivande och språk, men också etik och moral. Därför tänkte jag att juristprogrammet skulle passa bra för mig som person. Jag hade en ganska vag uppfattning av både utbildningen och yrket jurist. Min ursprungliga tanke när jag började var att jag ville syssla med humanjuridik. Men under programmet ändrades det till att jag ville ägna mig åt affärsjuridik.

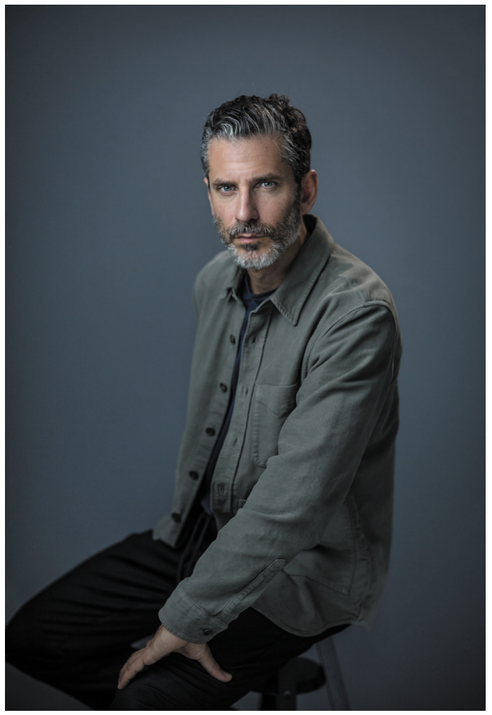

Fotograf: Thron Ullberg

"När vi anställde på Försvarsadvokaterna tittade vi såklart på betygen men det var inte en så stor del utan vi kollade mer på social förmåga men det absolut viktigaste var mod."

En ständig faktor på programmet verkar vara betygshets, upplevde du det också under din tid?

Ja den fanns på min tid också. Det var egentligen kanske det sämsta med programmet. Det fanns den där pressen från arbetslivet att man verkligen måste gå ut med riktigt bra betyg. Den pressen kanske var extra påtaglig för mig som kom från studier inom andra ämnen där betyg knappt spelade någon roll. Det är klart att det var kul att få ett bra betyg men då handlade det mer om att utforska ämnen som intresserade en och förstå dessa.

Men den före detta advokaten är inte heller helt emot betyget som verktyg när det kommer till exempelvis tingsnotarietjänster.

Jag är lite kluven inför det här med betygen eftersom det är tråkigt att bara plugga för betygens skull och det borde vara andra drivkrafter som ska spela roll. Samtidigt är betygen bra eftersom de är blinda. Det är ett av få mätinstrument som gör att man kan ha helt blinda antagningsformer. Till exempel kollar ju tingsrätterna nästan enbart på betygen och det är klart att det kan vara trist och man kan vara en duktig jurist utan att ha de högsta betygen, men det är ändå en helt blind antagningsform. Alla oavsett bakgrund, klass, etnicitet och sexuell läggning har exakt samma chans eftersom det är meriterna som styr.

Jag kan tycka att det kanske är lite mer demokratiskt än att det ska spela roll vilka kontakter din pappa har eller hur socialt drillad du blivit under barndomen.

Fotograf: Thron Ullberg

Vad skulle du vilja ge för tips till oss nuvarande studenter?

Jag önskar att jag kunde säga skit i betygen och intressera er och satsa på det ni tycker är kul, men det vore falskt att säga så. Jag får väl helt enkelt säga försök få bra betyg och går inte det så är det ju såklart inte kört för det.Jobbar man med den typen av juridik kommer det vara en avgörande faktor. För i slutändan, på marginalen är alla ungefär lika smarta men det är den som vågar stå upp för sin klient som kommer fungera bäst i det jobbet.

Efter examen började Lapidus på en lite mindre byrå där han under studietiden extrajobbat. Därefter blev det notarietjänstgöring vid Sollentuna tingsrätt (som idag heter Attunda tingsrätt).

Det var väldigt lärorikt att sitta ting, det var även då jag började skriva Snabba Cash.

Direkt efter tiden tiden på Sollentuna tingsrätt började Lapidus jobba på Mannheimer Swartling Advokatbyrå men efter tre år på byrån kände han att det var dags att byta bana och jobba med brottmål.

Det var som att jag hittade tillbaka lite till mina tankar innan juristprogrammet. Jag var intresserad av språket som vapen och verktyg, rätt och moral samt människors rättigheter. Det var ju det som ledde mig in i juridiken men under tiden tappade jag bort det lite när jag gick till Mannheimer Swartling. Sedan ska jag säga att det var en fantastisk arbetsplats. Jag lärde mig extremt mycket och fick i mig en otrolig dos företagskultur, professionellt agerande och en hel del affärsjuridik. Det var en otroligt högintellektuell miljö som man lärde sig väldigt mycket av. Men det satte aldrig riktigt igång hjärtat för mig, det var mest hjärnan som jobbade. Det räcker inte för mig att det är kul, att jag jobbar med smarta människor och att jag tjänar bra med pengar. Det måste också betyda något på riktigt för mig.

En vanlig fråga jag kan tänka mig att du fick under din tid som försvarsadvokat är hur kan du sitta och försvara brottslingar, vad tänker du kring det?

Det har förändrats lite under åren för mig. Det är den absolut vanligaste frågan du kommer få som försvarsadvokat. När du sitter på en middag med människor som inte känner dig och de får reda på vad du jobbar med så kommer den frågan komma. Och den frågan är såklart berättigad, för det är ju ett lite märkligt jobb. Det är lite som att vara sopgubbe. Vårt samhälle fungerar inte om ingen tar hand om soporna. Detsamma gäller lite för försvarsadvokater. Någon måste försvara skurkarna och någon måste ta det jobbet annars blir det svårt att upprätthålla rättssäkerheten. Det är försvarsadvokatens roll för mig.

Till att börja med ska man säga att man som brottmålsjurist inte bara arbetar som försvarare. Man arbetar ju också som målsägandebiträde och det är ju inte så att man egentligen tar någon position för de kriminella utan man tar position för vårt rättssystem. Det finns ju vissa byråer som säger att de alltid tar position för målsägande, men jag tror inte riktigt på det för då glömmer man bort vad hela grundtanken handlar om. Vi har en rättsprocess där juristens roll är att representera den ena eller den andres sida. Vi väljer ju inte sida och det skulle bli väldigt märkligt att göra det tycker jag.

Men med åren som gått sedan Lapidus slutat jobba som advokat kan han svara lite mer ärligt och kanske nyanserat.

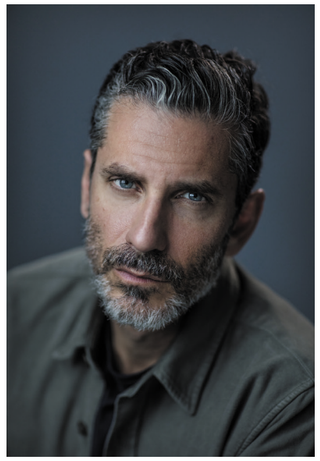

Fotograf: Thron Ullberg

Hade du ställt den här frågan till mig för fem år sedan när jag fortfarande jobbade som advokat hade jag nog svarat att alla har rätt till ett försvar och att jag inte tar ställning till klientens skuld utan jag går in för klienten och ser målet utifrån dennes perspektiv. Säger min klient att denne är oskyldig så är det min uppgift att kolla på målet och bevisningen utifrån det perspektivet. Men jag kan ju på något sätt vara lite mer ärlig idag eftersom jag slutat jobba som det. Jag kan erkänna att ibland har det varit jävligt tufft. Ibland rörde det sig exempelvis om sexualbrott där man kanske vet att klienten är dömd sedan tidigare och då kan man ana att denne är serieförbrytare och man kan även ana att om denne blir friad kanske det kommer hända igen. Då skulle jag ljuga om jag, såhär i efterhand med lite mer perspektiv, inte skulle säga att det ibland plågade mig. Det är klart att det gjort det, men då får man bita ihop och gå in och göra sin plikt mot samhället. Som i det här fallet är att ändå slåss för rättssäkerheten och upprätthålla ett försvar för klienten. Sedan tror jag att hjärtat förhårdnas och man vänjer sig med de här känslorna. Jobbar man många år som försvarsadvokat så tror jag att man med tiden slutar tänka på det för det blir så normaliserat.

Sedan 2017 fokuserar Lapidus helt på sitt skrivande och har lagt juridiken bakom sig. Juridiken som en gång gav honom mycket av inspirationen till hans supersuccé Snabba Cash.

Hur mycket inspiration till ditt skrivande har du fått från ditt yrkesliv inom juridiken?

Det är mycket inspiration som kommer därifrån såklart. Men det har fungerat bra och folk har varit väldigt peppande och accepterande. Jag har egentligen inte mött några problem med det. Klienter har vetat om att jag skrivit böcker och det har aldrig uppstått några problem med det. När det gäller affärsjurister brukar de ju oftast inte vilja vara kända eller det räcker i alla fall att de är kända i sina kretsar. Det räcker för dem att några tusen känner till de så har de sin marknad. Jobbar man med brottmål så är det ju mycket mer gemene man som kan behöva en advokat. Du har väldigt många mål under ett år. Där brukar man ju se att brottmålsadvokater blir kändare för allmänheten. Om man skulle gå ut på gatan och fråga Kalle Svensson om han kunde nämna tre advokater så skulle han förmodligen svara tre brottmålsadvokater. Det kanske skulle vara Elisabeth Massi Fritz, Johan Eriksson och Leif Silbersky. Det var ju aldrig någon nackdel utan snarare fördel att bli offentlig person då fler människor kanske vill att man ska förordnas för dem.

Men hur hade du tid att skriva samtidigt som du arbetade inom en så tidskrävande bransch?

I grund och botten gick advokatjobbet alltid först och i mån av tid skrev jag, vilket betydde i praktiken att det blev väldigt mycket skrivande på kvällar och nätter. Det blev också väldigt mycket skrivande på sommaren vilket min fru kanske inte alltid varit helt nöjd med. Skrivandet var helt enkelt en hobby men det ändrades ju lite i takt med att böckerna kom ut i hela världen och blev mer och mer professionaliserat. Jag behövde hantera böckerna lika professionellt som jobbet efter hand. Men i början var det väldigt tydligt att jag gjorde det lite med vänsterhanden. Jag kommer ihåg att alla intervjuer jag gjorde i samband med att Snabba Cash släpptes gick till på ungefär samma sätt. författare var det något annat.

Jag tog de i mån av tid på någon lunch eller efter jobbet. Eftersom att det alltid var i samband med jobbet dök ju jag alltid upp som en advokat var klädd, i alla fall på den tiden, i kostym och slips. Det har ju lättats upp sen dess men på min tid var det så. Då minns jag att många av de intervjuerna började med “jag träffar författaren bakom den här och den här boken, han är oerhört välklädd”. Det där hade ju att göra med en förväntansbild där journalisten trodde att denne skulle träffa en författare och in kommer en snubbe med snedbena, mörk kostym och slips. Vi som var advokater tyckte ju inte det var något märkvärdigt men när jag kom klädd som författare var det något annat.

Jag läste i en annan intervju att du höll dig för att i Snabba Cash skriva om skjutningar på öppen gata för att det inte skulle bli trovärdigt. Vad tänker du nu om att detta blivit till verklighet?

Alla i Sverige har ju fått följa den tragiska utvecklingen som varit de senaste åren. Våldet har blivit grövre, skjutningarna och morden har blivit fler. Jag började skriva Snabba Cash 2005 så det är alltså snart 18 år sen. Då var exempelvis mord oerhört ovanligt inom den kriminella världen och sådana skjutningar vi kan se idag var extremt ovanligt. Jag har ju försökt ligga nära verkligheten och skriva autentiskt. Ibland har jag ju skruvat på lite för spänningens skull men det känns verkligen som att verkligheten har sprungit ifrån. Skulle man skriva böcker om hur mycket våld som förekommer i dagens kriminella värld skulle det nästan bli outhärdligt. Det är en sådan utveckling vi har sett. Att utvecklingen har skett tror jag alla vet om och det var ju extra tydligt i den politiska debatten inför valet. Det var ju nästan den enda frågan som diskuterades.

Fotograf: Thron Ullberg

På tal om just den politiska debatten, vad tycker du om den nya vägen som den gamla regeringen valde och den nya nu framförallt fortsätter på med hårdare tag i kriminalpolitiken?

Man kan resonera fram och tillbaka på varje enskilt förslag och man kan resonera på en mer aggregerad nivå. Det första man bör säga är att mycket med de straffrättsliga skärpningar som redan har genomförts och de som den nya regeringen vill genomföra är ju retroaktiva till sin natur. Antingen är det straff där det är påföljder som ska påföras efter ett brott har begåtts eller så är det olika typer av utökade möjligheter för polis att kunna ingripa mot människor som redan har valt en kriminell livsstil.

Han fortsätter:

Det betyder att nästan alla de här typer av åtgärder hamnar på den sidan spelplanen där vi redan har kriminella människor som redan har begått brott. Den stora utmaningen för samhället är ju att hindra att folk ens hamnar där. Den diskussionen pågår ju också såklart men jag skulle vilja att den utökades och att man lägger mer pengar och resurser på det. Hur gör vi med vår skola? Hur gör vi med våra utsatta områden? Hur gör vi med integrationen? Alla dessa frågor behöver vi diskutera mer för att fler människor inte ens ska hamna på den kriminella sidan.

Men han tror ändå att hårdare tag är något positivt för Sverige.

Men med det sagt om vi kollar på juridiken som ett verktyg att minska brottsligheten så tror jag att det är helt rätt att förra regeringen och nuvarande regering har skärpt till en hel del lagar, även fast jag kanske tycker att det nu börjar gå lite för långt kanske. Anledningen till att jag säger så är att det är helt uppenbart om vi jämför med våra nordiska grannländer att Sverige har släpat efter på flera punkter. De har ändrat en hel del lagstiftning och vi har kvar grejer som de ändrade för 20 år sedan. Det finns ingen anledning till det egentligen, det är ju inte så att Danmark, Norge och Finland är några rättsosäkra länder, det är de ju inte. Ändå har de betydligt striktare regleringar på många områden. Jag tycker det är rätt att man ändrat om linjen på det sättet. Sedan tycker inte jag om att det blir för många och stora förändringar på samma gång. När man ska stifta om lagar handlar det ju om en avvägning mellan rättstryggheten och rättssäkerheten. Ändrar man för mycket på samma gång kommer rättssäkerheten sakta, sakta som koncept naggas allt för mycket i kanten och då kommer man till slut få en situation där människor känner att rättssystemet inte är rättfärdigt och där de kanske inte är rättssäkert. Så kan man inte heller ha det. Det är nog mitt långrandiga svar på en allmän och övergripande nivå.

“Det är dumt att införa saker som redan ur ett rättssäkerhetsperspektiv är tveksamma om det inte kommer att ge en kraftfull effekt för rättstryggheten.”

Vad tycker du om de kanske lite mer specifika förslagen som anonyma vittnen, kronvittnen och visitationszoner?

Går man istället in på förslagen enskilt tycker jag anonyma vittnen är ganska idiotiskt, för att det riskerar att urholka rättssäkerheten jättemycket. När man har ett anonymt vittne kan man inte ifrågasätta vem det är och på så sätt korsförhöra. Men kanske framförallt för att jag tror att det kommer få en väldigt liten betydelse. Det är dumt att införa saker som redan ur ett rättssäkerhetsperspektiv är tveksamma om det inte kommer att ge en kraftfull effekt för rättstryggheten. Det tror jag inte det här förslaget kommer få, vi vet att bevisvärderingen av ett anonymt vittne kommer väga väldigt lite, men ett annat problem som kanske inte diskuteras så mycket är vem som ens kan vara ett anonymt vittne. Om man tänker sig en rättegång mot någon så är det ju så att för att ett vittne ska förbli anonymt ska den tilltalade inte på något sätt kunna lista ut vem det är. Det gör ju att det inte kan vara någon familjemedlem eller någon som personen vet vem det är. För då kommer denna person ganska snart veta vem det är. Det räcker ju att vittnet börjar berätta vad denne sett eller iakttagit för att den tilltalade ska kunna lista ut vem det är. Så det innebär att det är väldigt speciella vittnen som kommer kunna förbli anonyma under hela processen. Det är ju nästan enbart en person på gatan som bara råkar vara där vid tidpunkten av brottet och råkar se någonting. Så det förslaget tycker jag är direkt dåligt.

Andra förslag tror Lapidus skulle fungera mycket bättre.

Det finns andra förslag som är betydligt bättre som exempelvis kronvittnen. Vi har ju redan haft en sådan bestämmelse, men det här förslaget går ju ut på att den garantin man får av polis och åklagare när man lämnar uppgifter verkligen ger något. Det har vi ju faktiskt inte riktigt löst tidigare, då måste man ju exempelvis säga att rätten är bunden av åklagarens förslag och det strider ju lite mot de andra grundläggande principer vi har i Sverige med att det är domstolen som dömer. Visitationszoner kan också vara ett bra förslag om de begränsas i tid och inte missbrukas på så sätt att man pekar ut människor eller områden allt för mycket. Men det är ju en avvägning mellan rättstrygghet och rättssäkerhet som får göras.

Nu vidare till lite mer lättsamma och personliga frågor.

Vad är något svenska folket inte vet om dig?

Ja men det är ju en fråga lite om hur privat man vill vara. Jag brukar ju helst inte prata så jättemycket om mitt privatliv, men det skulle ju kunna vara att jag varit väldigt högt upp i bergen i Himalaya. För många år sedan var jag uppe i Himalayabergen och gick en vandring som heter Annapurna Base Camp. Då går man i ett bergsmassiv som heter Annapurna Sanctuary där den högsta punkten är på 5000 meter. Det tog nästan åtta dagar att ta sig upp dit så det var en rejäl vandring. Det kanske alla inte vet om.

Vad värderar du högt i din vardag?
Hmm, jag skulle nog säga att jag värderar träning högt och sedan såklart tid med familjen.

Vad brukar du unna dig?
Jag tycker om vin och i synnerhet röda viner. En god Barbaresco eller Barolo är mina absoluta favoriter.

Och slutligen hur skulle din bästa kompis beskriva dig?
Oj svår fråga, men jag tror att min bästa kompis skulle säga att jag är energifylld och pratig tror jag

Albin Berg , T5, Chefredaktör

Äventyrslusta och metapoiesis

I min hembygd finns ett uttryck som översatt från dialekt betyder ”det man kan göra är ingen börda att bära”, möjligtvis till skillnad från mer teoretisk kunskap (episteme) som onekligen kan göra vardagen mer komplicerad. ”Det man kan göra” skulle kunna förstås som yrkeskunskap (techne) men handlar lika mycket om vad Aristoteles skulle beskriva som fronesis, d.v.s. klokhet eller praktisk eller moralisk visdom, med tillämpning av ett kvalificerat omdöme för den aktuella situationen. I Dreyfus och Kellys terminologi skulle vi kunna tala om hantverksskicklighet (poiesis) och hantverksmässig urskiljningsförmåga (metapoiesis), t.ex. hjulmakarens urskiljningsförmåga för vilka träslag och vilka träbitar som kommer leda till bäst resultat, vilket kräver att hjulmakaren tillämpar sitt omdöme. Denna metapoiesis behövs även för tolka världen, för att kunna skilja mellan positiva och negativa kollektiva upplevelser, och kunna ta del av positiva transcendenta känsloupplevelser (som en perfekt kopp kaffe eller en fotbollsmatch), något som Dreyfus och Kelly anser moderna människor behöva för att finna mening i vår tid.[1]

Som jurister bygger vi vår yrkesidentitet till stor del på episteme och i viss mån techne. Även om det finns hantverksinslag i vår verksamhet som bygger på professionellt omdöme ger juristyrket inte riktigt utrymme för fronesis, poiesis och metapoiesis, i synnerhet inte transcendentala känsloupplevelser. Många av oss har därför ett särskilt behov av att få utlopp för detta utanför jobbet, om det så är genom hantverk, odling, friluftsliv, eller skidåkning; här får vi öva hantverksskicklighet och hantverksmässig urskiljningsförmåga, samt ta del av transcendentala känsloupplevelser (exempelvis skidåkning med pannlampa i tät, snötyngd skog, som om den vore målad av John Bauer). För vissa kan emellertid upptäckten av detta andra innebära att juridiken upplevs torftig och instängd.

Helge Ingstad var en framgångsrik norsk sakförare i överrätt som 1925/1926[2] kände att juristlivet var väl instängt,[3] sålde praktiken och reste därefter, efter en åtta månaders omväg via Nice, till arktiska Kanada för att leva där i fyra år som pälsjägare.[4] Intrycken därifrån samlades i boken ”Pelsjegerliv – blant Nord-Canadas indianere”, en ikonisk norsk vildmarksbok. Det som gör boken så mycket mer intressant än många andra äventyrsböcker är att boken är skriven av en författare som försökte bli äventyrare snarare än tvärtom; en författare som ständigt var nyfiken och inte så begeistrad av sig själv. Eftersom pälsjägarlivet var en lärprocess uppvisar Ingstad en oerhörd öppenhet och medvetenhet under det första året som han beskriver i boken. Läsaren får därför en inblick i hur Ingstad och de andra som beskrivs i boken fick bruka omdöme för att överleva under vintern och hur de i en mängd vardagliga göromål behövde uppvisa skicklighet och urskiljningsförmåga för att klara sig, men också uppleva positiva transcendentala känsloupplevelser som inget kontorsarbete i världen kunde erbjuda. I likhet med Hans Lidman (de Facto nr 2, 2022) finns i Ingstads bok en grundton av att befinna sig i en vildmark som är på väg att försvinna och i likhet med Lidman finns det enkla, bildliga språket som hos Hemingway.[5]

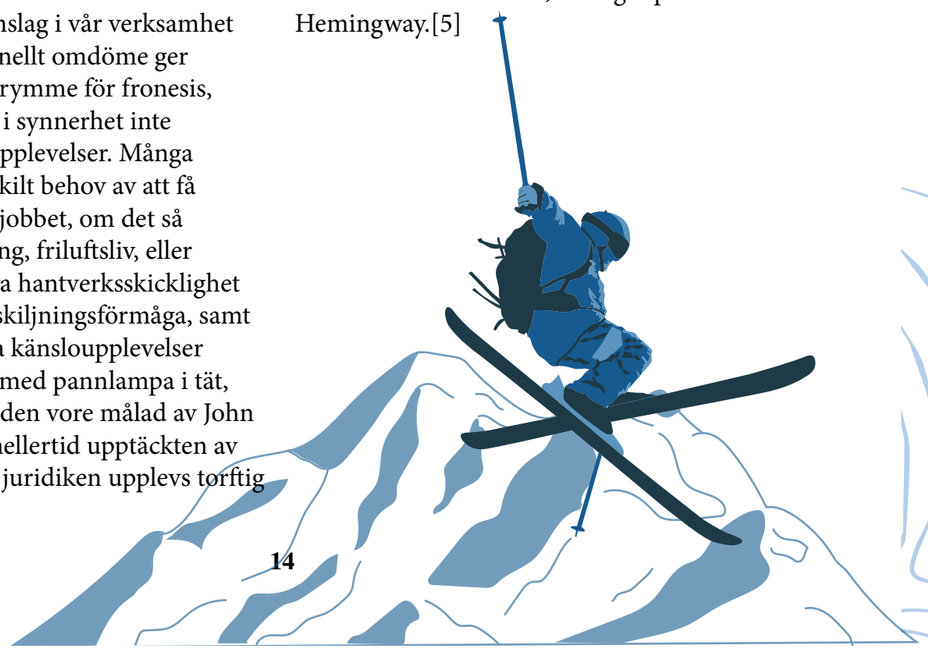

Ingstad kom att göra viktigare expeditioner senare i livet,[6] men kulturellt kan betydelsen av ”Pelsjegerliv” inte överskattas, i synnerhet i Norge där Ingstad lagt grunden för att såväl vardagsäventyr som expeditioner har en annan ställning än i Sverige. Ingstad gjorde något som är inspirerande – han bröt med förväntningar och vardagen och gav sig ut på något okänt men potentiellt äventyrligt. Ingstads expedition i Kanada är inte möjligt eller eftersträvansvärd att efterlikna för alla, men alla som läst ”Pelsjegerliv” vet att det går att komma i samma stämning i vardagsäventyret, om så bara genom att ta sig ut i skogen med ryggsäck, göra upp eld och koka kaffe. Kanske kan Ingstad inspirera till att ge sig ut på små äventyr under vintern där äventyret och praktiskt arbete med händerna låter oss öva praktisk visdom, skicklighet och urskiljningsförmåga, men också uppleva den sublima, positiva transcendentala känslan av att koka kaffe över öppen eld. Eller att vi söker motsvarande utlopp för detta genom att ägna oss åt något hantverk, odling eller liknande. Den som fått smak för fronesis, poiesis och metapoiesis utanför juridiken kommer troligtvis också arbeta för att föra in och upprätthålla detta i sitt förhållande till juridiken. I en tid där juristyrket troligtvis står inför en omvandling blir det, utifrån Dreyfus och Kelly, särskilt viktigt att ge utrymme för fronesis, poiesis och metapoiesis i vårt arbete och inte lämna över omdöme, urskiljningsförmåga och hantverksskicklighet till algoritmer eller färdiga lösningar om vi vill behålla ett meningsfullt arbetsliv.

Inspektor Leidö

Noter:

[1]: Hubert L. Dreyfus & Sean Kelly, All things shining: reading the Western classics to find meaning in a secular age (Free Press: New York, NY 2011).
[2]: Det förekommer lite olika uppgifter i denna fråga men i förordet till ”Pelsjegerliv” anges året som 1926. Helge Ingstad, Pelsjegerliv – blant Nord-Canadas indianere (Gyldendal Norsk Forlag: Oslo 1957) [1931], s. 5.
[3]: I likhet med många historiska personer skedde uppbrottet som ett resultat av en uppdämd frustration över professionella och personliga förväntningar från omgivningen.
[4]: Ingstad, 1957, s. 5 (”Et sterkt og fritt liv og omtrent så primitivt man kan få det uten steinredskaper. Med kano og hundeslede inn gjennom en jomfruelig villmark. Oftest ble det å leve i telt, eller vi sov under stjernene. Adskillig slit, javel, men det vesentlige var en dyp glede ved livet.”).
[5]: Stilen märks i bokens ikoniska inledning (”Hjalmar Dale kom fra Mackenziefloden, jeg fra skogene lenger mot syd. Vi traff på hverandre i Edmonton.”), i tomrummet mellan meningar (”Vi sniker geværene fram. / Bjørnen er flådd, og nå er det kveld.”) och i målande naturskildringar (”Nedover den bratte elvebredden får jeg øye på noe rart, en glattskuret sklie, som om småbarn har hatt det festlig der med å sette utfor på baken. Det er oteren som har vært på moro, det festligste den vet er å seile på maven nedefter en sklie.”). Ingstad, 1957, s. 7, 21, 55.
[6]: Tack vare ”Pelsjegerliv” kom Ingstad att träffa Anne Stine som blev hans hustru. Anne Stine, sedermera arkeolog, utförde tillsammans med Helge utgrävningarna i Newfoundland efter en skandinavisk boplats i början av 1960-talet. Äventyrslustan kombinerades med ett vetenskapligt förhållningssätt som gjorde att de kunde bevisa att Vikingarna kom till den nya världen (Vinland) 500 år före Columbus. Det arbetet snarare än boken ”Pelsjegerliv” förärade Helge Ingstad en statsbegravning då han avled 2001, i en ålder av 101 år. Arbetet med utgrävningen skildras i boken Helge Ingstad, Vesterveg til Vinland (Gyldendal Norsk Forlag: Oslo 1965).

STORA frysmattestet

Det är mindre än två veckor kvar till terminstentan, klockan har precis slagit 12 och det är dags för lunch. När du kliver in i det allt för packade lunchrummet är det nästan som att de brummande mikrovågsugnarna utsänder ren migrän. Blicken faller snabbt mot kursarens hemmagjorda gourmetlåda med svåruttalat namn som lika gärna hade kunnat vara tillagad av Per Moberg. Samtidigt som kursaren har en otroligt ingående utläggning om den 4 timmar långa tillagningsprocessen utvecklas ett milt självhat. När frågan sedan landar på en själv kommer ångesten på riktigt och den nedpackade frysrätten känns som ett hån mot hela matlagningskonsten. Med svansen mellan benen plockar du sedan upp den frysta färdigrätten som möts av en isande tystnad som säger mer än 1000 ord. Där och då tänker du “imorgon blir det banne mig hemlagat i matlådan” medvetandes om att det likväl aldrig kommer att ske med en ångestladdad tenta runt hörnet.

Här vill vi sätta ner foten, eran av att matlådorna ska vara någon form av kockarnas kamp får vara nog, det är inte sunt att det skall råda prestationsångest även inför lunchen. Det är inte skamligt att äta en färdigrätt till lunch, vi tror att det flesta är ovetandes om frysrätternas charm. Frysrätternas värld är numera en resa runt jorden, smaker från Bangkoks bakgator, Marcusplatsen i Venedig och puben i London. En hel värld av smaker som kan upplevas från lunchrummet på universitetet. För att underlätta i denna djungel av frysta kolhydrater och halvtaskiga näringsvärden har vi likt Magellan varit på upptäcktsfärd i vetenskapens tjänst.

Vi har utgått från de tre mest relevanta kriterierna, pris[1], tid i mikron[2] och smak vilket sedan sammanvägs till ett helhetsbetyg mellan 1 och 5. Häng med!

Pris: 39,95
Tid: 7 minuter
Smak: 4+
Helhetsbetyg: När micron äntligen plingar sprider sig ett lugn i kroppen. En smakupplevelse utan dess like när det kommer till frysrätter, sötma, sälta och hetta i en perfekt symbios. Mot bakgrund av att vara den dyraste frysrätten i testet och den 7 minuters långa väntan, krigar den sig bara upp till en stabil 4:a. Men har du spenderarbyxorna på dig och har i åtanke att det är dyrare med en flygbiljett till Thailand, är detta det självklara valet.

[1].Inköpen skedde på Ica Berghem.
[2].Effekt på micro 900W.

Pris: 33,95
Tid: 7 minuter
Smak: 3
Helhetsbetyg: Redan på förhand är det en lång tillagningstid på 7 minuter, men det blir inte bättre när du inser att den fortfarande är kall i mitten. Du blir illa tvungen att köra lasagnen i 2 minuter till, mitten är inte kall längre, men kanterna brinner numera likt Dantes inferno. Smaken är bra, men 70 % bechamelsås är något överdrivet. Helhetsbetyget landar på en svag 3:a, den har trots allt en klassikerstatus.

Pris: 37,95
Tid: 7 minuter
Smak: 1
Helhetsbetyg: En bubblare som ingen av oss testat innan och som alltid när det gäller nya frysrätter har man höga förväntnignar. När vi sedan testar rätten blir vi spottade i ansiktet på alla kriterier. Frysrätten är dyr, tar lång tid i micron och smakar som något en fjärdeklassare gjort under sin första lektion i hemkunskap. Men syftet med testet uppfylls, ni behöver inte göra samma snedsteg som oss. Helhetsbetyget - Under all kritik.

Pris 16,95
Tid: 2 minuter
Smak: 4
Helhetsbetyg: När man ätit Billys Original lite för många gånger på en vecka blir man nyfiken på deras stora sortiment. Denna gör dig inte besviken. Liknande smak som originalet, men med en viss swung. En stark 3a!

35,95
Tid: 7,5 minuter
Smak: 3+
Helhetsbetyg: Att döma av bilden på kartongen torde detta vara en riktig home-run. Men än en gång slår verkligheten till med en käftsmäll i ansiktet. Fisken samt pommesen är långt ifrån krispiga och aiolin har emulgerats av mikrovågorna. Trots detta, landar vi ett positivt betyg. Smakerna sitter som de ska. Borde denna rätt få kalla sig för fish & chips? Svar: Nej, men smakerna är ändå tillfredsställande vilket landar i helhetsbetyget 4:a, dock en svag sådan.

Pris: 16,95
Tid: 2 minuter
Smak: 5+
Helhetsbetyg: Hur nära kan man komma perfektion? En fråga som måste ställts i provköket i Billys-fabriken i Källby. Smaken av ost, skinka och tomatsås på en bastant brödbotten, får en att känna sig fulländad redan vid första tuggan. Doften när man plockar ut den ur micron för en tillbaka till barndomens alla mellanmål. En klassiker som är här för att stanna, som Kent en gång sa “då som nu, för alltid”. Solklart toppbetyg!

Pris: 14.95
Tid: 1.5 minuter
Smak: 2+
Helhetsbetyg: Att vissa har mage att jämföra detta totala haveri till maträtt med den klassiska pan pizzan är något som aldrig kommer att sluta att fascinera en, ett tecken på att boken “omgiven av idioter” fortfarande besitter någon form av relevans. Frysrätten är döpt efter den Sovjetiske ledaren Michail Gorbatjov och med tanke på smaken torde han knappast känna sig hedrad. Vi måste dock tillkännage att denna frysrätt, trots många brister, även besitter goda egenskaper. En kort tillagningstid samt ett plånboksvänligt pris resulterar i en stabil 2:a.

Hugo Westerlund & Simon Hallin

Intervju Elisabeth Massi Fritz

Hon är en av sveriges mest inflytelserika jurister med 126 000 följare och har profilerat sig som brottsoffrens försvarare. I samband med Juristens dag fick jag möjligheten att intervjua henne. Bland annat får du läsa hennes tankar om hennes tid på juristprogrammet, hennes roll som samhällsdebattör och hennes tankar om Sveriges rättssystem.

Hur var din tid på juristprogrammet? Upplevde du någon betygshets?

Min tid på juristprogrammet i Stockholm var tuff egentligen hela första året. Men efter det tycker jag att det flöt på mycket bättre. Redan under min tid fanns det betygshets på programmet och det tror jag fortfarande finns kvar. Jag försökte att inte tänka på det utan mer fokusera på att göra det bästa jag kunde under tentorna. Jag hade också ett extrajobb och arbetade även ideellt under flera år vid sidan av studierna. Det är något jag i efterhand känner var väldigt nyttigt.

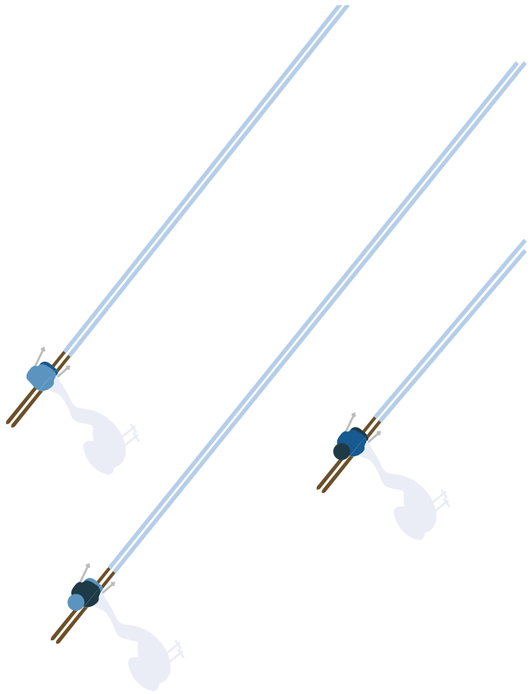

Hur kommer det sig att du har nischat in dig såpass mycket på sexual- och hedersbrott? Och hur pass mycket är det kopplat till din barndom och familj?

Jag började egentligen med affärsjuridik och trodde nog att det var det jag skulle syssla med. Under tiden jag jobbade med affärsjuridik stötte jag på en kvinna som jag sedermera företrädde. Hennes mål tog cirka två år och efter det var jag helt såld och övertygad om att lämna affärsjuridiken för att företräda brottsoffer.

Efter det har jag specialiserat mig på att företräda den som är utsatt för våld. Det vill säga den som är målsägande i processen. När jag väl kommit in i den världen insåg jag att mycket behöver förändras. Det saknades enligt mig ett brottsofferperspektiv och det ville jag förändra. Det fanns alltid duktiga advokater vid den tilltalades sida men inte på samma sätt vid brottsoffrets sida.

Vad tycker du är de viktigaste egenskaperna hos en framgångsrik brottmålsadvokat/ målsägandebiträde?

Jag skulle säga att kunskap, lång erfarenhet, stor processvana, engagemang och stort mod är de viktigaste egenskaper om man vill bli en riktigt framgångsrik brottmålsadvokat/ målsägandebiträde. Som kvinna måste man våga ta plats och göra din röst hörd.

Vad är det roligaste respektive svåraste med ditt arbete?

Det roligaste med mitt arbete skulle jag säga är mötet med klienten, rättsprocessen och sedan kampen för att ge klienten rättvisa och upprättelse. Det sistnämnda betyder enligt min erfarenhet oerhört mycket för målsägandens möjlighet att gå vidare i livet efter rättsprocessen. Det svåraste är nog att hitta en lagom takt i arbetet.

Vad tycker du om att göra när du inte skipar rättvisa? Har du någon hobby eller liknande?

För mig är familjen väldigt viktig. Jag tränar också flera gånger i veckan, men sedan tycker jag också väldigt mycket om att åka utomlands. Vi brukar också åka till Gotland som jag tycker väldigt mycket om. Det lite mer lantliga livet är något jag verkligen uppskattar. Utöver det har jag ett stort intresse för inredning.

Om det inte hade blivit jobb inom juridiken för dig, vad hade du då velat jobba med och varför?

Jag vet inte riktigt, jag har valt mitt yrke för att jag har en så stark passion för just det jag gör. I framtiden har jag tänkt att göra mer tid för att skriva böcker. Jag har faktiskt en bok som nästan är klar så den får du hålla utkik efter.

Hur ser du på positionen du har i samhället? Du har ju blivit en stor profil och samhällsdebattör med många följare som lyssnar på dig.

Jag hoppas att jag tillför en röst för alla Sveriges brottsoffer och då särskilt kvinnor, ungdomar och barn. Jag har ju sedan länge valt att företräda den sidan eftersom det jag arbetar med är en stor passion. Jag är väldigt rak och vill berätta hur verkligheten ser ut. Alla kanske inte gillar det men sådan är jag. Jag har mött motstånd och det tror jag kan bero på att jag är rak, sträng mot förövarna och gärna berättar om hur verkligheten ser ut. Det är inte alla som gillar det. Jag står stadigt och konsekvent för det jag jobbar och tror på.

Hur kändes det att efter många års arbete vara en del av ändringen kring samtycke inom sexualbrotten?

Det kändes mycket bra för det behövdes verkligen. Det var många motståndare till förändringen men jag tycker de har fel. Förändringen har gett bra effekt och vi ser nu fler fällande domar. Det tycker jag är fantastiskt då jag tycker upprättelse för brottsoffer är väldigt viktigt.

Vad tror du bilden är av dig och hur ställer du dig till den?

Bilden av mig det får andra bedöma. För oss på byrån är klienterna viktigast och de känner starkt för det arbete och engagemang vi lägger ned för dem. Det är det som är viktigast för oss på byrån. Privat är det endast en liten krets som känner mig och så vill jag faktiskt gärna ha det.

Albin Berg, T5, Chefredaktör

JURO

Vad är JURO?

JURO är en nationell ideell samarbetsorganisation som samlar representanter från de lärosäten där juristexamina utfärdas, vilka är: Lund, Karlstad, Göteborg, Uppsala, Örebro, Umeå och Stockholm. Organisationen har funnits sedan 1993 och är verksam inom utbildningspolitiska och studentfackliga frågor. Styrelsens fortlöpande arbete är alltså att tillvarata medelemföreningarnas intressen samt verka inom ramen för JUROs stadgar.

Styrelsen består av 16 ledamöter - två representanter från den Juridiska föreningen vid varje lärosäte samt en ordförande och en vice ordförande. Styrelsen ska sammanträda minst 4 gånger per år och mellan de olika sammanträdena sköter ordförande och vice ordförande den löpande förvaltningen. Under det gångna verksamhetsåret har Stina Brander varit ordförande tillsammans med vice ordförande Rickard Carlsson och från och med årsskiftet tar jag och Wilma Granbom från JF Karlstad över som ordförande och vice ordförande!

JURO verkar för att juristutbildningen på alla lärosäten ska hålla en hög kvalitet. Organisationen blir ett forum för de lokala medlemsföreningarna att utbyta erfarenheter samt en möjlighet för föreningarna att driva gemensamma frågor och projekt med syfte att utveckla utbildningen.

Vad gör JURO?

JURO arbetar kontinuerligt med de olika frågor inom ramen för vår verksamhet som dyker upp på de olika juristutbildningarna i landet. De har de senaste åren varit frågor kring betygssystemet, psykisk ohälsa, framtidens juridik samt en del mer specifikt riktat arbete mot den nya notarieförordningen. Det är inte bara frågor av nationellt intresse som behandlas, utan även lokala frågor som dykt upp. Inför varje möte så sammanställer representanterna för respektive lärosäte en ortsrapport där de tar upp de viktigaste utbildningsfrågorna som kommit upp på hemmaplan. Dessa rapporter blir sedan ett underlag för diskussion och möjliggör en plattform för bl.a. informationsspridning och erfarenhetsutbyte. Här kan allt från minsta huvudbry till de viktigaste utbildningsfrågorna lyftas och medlemsföreningarna kan få stöttning av varandra i gemensamma eller liknande frågor.

Under det gångna verksamhetsåret har styrelsens sammanträden självklart behandlat respektive medlemsförenings utbildningsbevakning. En av JURO:s fokusfrågor för verksamhetsåret 21/22 var den psykiska hälsan bland juriststudenter och under året har resultatet från en tidigare utförd enkät bearbetats för att få en djupare förståelse för juriststudenters situation. Utöver detta har JURO agerat remissinstans i förhållande till Domstolsverkets kompletterande hemställan om ändringar i notarieförordningen. Remissvaret finns publicerat på JURO:s hemsida tillsammans med tidigare remissvar gällande ändringar i notarieförordningen.

Vad händer i JURO framöver?

I skrivande stund så är förberedelserna för årets första möte igång, där det bland annat ska beslutas om en vision samt fokusfrågor för verksamhetsåret 2023. Jag hoppas att vi under året bland annat kommer fortsätta fokusera på frågan kring den psykiska hälsan hos juriststudenter genom nya projekt och arbeten. Vidare kommer arbetet med att etablera JURO som aktör fortsätta, så JURO så småningom kommer bli den givna instansen för att inhämta synpunkter från studenterna i nationella frågor gällande utbildningen och att dessa synpunkter alltid ska tas på stort allvar!

Fanny Sandberg T5

de Facto frågar:

juristtudenternas bästa tentatips

Året, och även terminen, lider mot sitt slut och då nalkas alla studenters favoritsysselsättning, tentaplugg. Tiden är kommen för många av oss att djupdyka ner i kurslitteratur och gräva oss genom alla gamla anteckningar från terminens gång. Men hur tar man sig egentligen genom dessa veckor av läsande, flikande och stressande? Hur förbereder man sig som bäst för den stora dagen, var är bästa tentapluggplatsen och kanske allra viktigast, vilka snacks ska man ta med sig på tentan? Jag har frågat studenter från olika terminer på juristprogrammet om just detta och ännu mer.

Hanna Törnsén T7

Hur tentapluggar du?

Svårt att ge ett konkret svar på den, men jag lägger (tråkigt nog) mycket tid på litteraturen och tentafrågor, det blir mycket sammanfattningar och lathundar och mallar hit och dit! Jag har svårt att lära mig av att bara läsa utan jag måste få skriva själv, omformulera och förenkla vissa saker.

Var är bästa platsen att tentaplugga?

Tysta i UB osar ångest för mig numera främst pga. så många ångestfyllda tentapluggstimmar spenderats där. Men det har varit effektivt för mig att sitta där! Annars gillar jag faktiskt att sitta hemma, främst då jag tentapluggar bäst själv och kan då isolera mig i mitt kök :)

Vad är ditt bästa tentapluggtips?

Ännu ett tråkigt svar men planering är för mig A och O, planera när vissa saker ska vara färdiga och när du väl är klar med det är det bara att checka av! Sedan brukar jag göra mallar över hur jag ska lösa tentafrågan från början till slut, baserat på gamla tentafrågor och vilka grejer som brukar komma men som man lätt missar osv. Och glöm ej att vila tentahjärnan ibland, att sitta 8–17 varje dag är inte den bästa metoden bara för att det är en mest långdragna! Träna, ta en middag med några kompisar, gör något som ger dig lite motivation till att plugga.

Har du någon tentaritual?

Dagen före varje tenta brukar jag aldrig plugga, utan jag spenderar dagen med self care!! För mig innebär det att städa bort min ångest, träna, äta något gott och kanske tröstshoppa hehe. Alla medel är tillåtna för att kunna må lite bättre sådär dagen innan. På själva tentadagen tar jag alltid en långdusch, äter en bra frukost och åker till tentasalen i god tid! Jag är alltid sen till allt annars men till ÖP är jag alltid i alldeles för god tid.

Vad är det bästa tentasnackset?

Jag är en ohälsosam person som inte kan äta under själva tentan så mitt one and only tentasnacks är en nocco! Rekommenderar dock ej, tycker det är viktigt att ta med sig något litet oavsett om det bara är en banan eller kexchoklad som man kan äta efteråt åtminstone. Särskilt om man är som mig som alltid får årets blodsockerfall sekunden man lämnat in tentan!

Hur klarar man av tentastressen på bästa sätt?

Jag önskar att jag hade ett bra svar på detta, jag ska ej ljuga, jag är en stressad själ i tentatider. Men jag minns att jag under T3-tentaplugget tog bort typ instagram och Snapchat främst för att jag jämförde mitt tentaplugg med andras tentaplugg. Alla lär sig olika och alla pluggar olika, försök att inte jämföra din metod eller ditt tempo med någon annans! Nu med facit i hand, när jag är så gott som förbi tentorna, skulle jag även vilja säga årets klyscha som ni säkert hört tusen gånger MEN en omtenta är inte hela världen! Det kan snarare vara ett tillfälle att få fördjupa sina kunskaper ytterligare och det är supernyttigt. Att skriva en 30hp tenta är ett halvårs jobb som ska ner på några timmar, det får kännas stressigt och jobbigt och resultatet beror ibland bara på tillfälligheter som en dålig dag.

Emilia Eker T5

Hur tentapluggar du?

Jag brukar gå igenom allt material vi fått ta del av under kurserna gång och sammanställa informationen. Dvs föreläsning för föreläsning och seminarium för seminarium. Då brukar jag oftast läsa mig in på saker jag förstått mindre bra under kursens gång och försöka förstå rättsområdet bättre! Sen gillar jag att göra gamla tentor och fixa lathundar. Helt enkelt så ”bygger” jag en tentapärm och lär mig massvis under tiden.

Var är bästa platsen att tentaplugga?

Hemma vid köksbordet.

Vad är ditt bästa tentapluggtips?

Att fokusera på en sak i stunden, kan vara ett rättsområde eller ett delmoment, innan man försöker sätta det i dess hela kontext. Blir lättare arbetsfördelning och mindre förvirring.

Har du någon tentaritual?
Oj, tror inte det. Jag och min kompis Bea har samåkt till ÖP inför varje tenta så det är vår lilla tradition men utöver det, nej :)

Vad är ditt bästa tentapluggtips?
En nocco och banan.

Hur klarar man av tentastressen på bästa sätt?
För det första konstaterar jag alltid för mig själv att det finns omtentor. En tenta som man skriver för första gången är aldrig ”make it or break it”, för det andra så försöker jag alltid lägga undan betygshetsen. Mitt målbetyg är godkänt för det är det som krävs för en examen! Sen är det bara att göra sitt bästa och bli lyckligt överraskad om man lyckas med mer. Mitt bästa tips är nog att ha ett sunt klimat inom sitt pluggäng som i alla falla inte bidrar till eller höjer den stressen som redan finns inom en, det hjälper som fan!!

Emma Falk T3

Hur tentapluggar du?
Jag tentapluggar olika varje gång, eller jag har i alla fall gjort det varje gång jag tentapluggat. Den här tentan har jag försökt få ner alla anteckningar från seminarier och föreläsningar i samma dokument, så att jag har alla rättsområden klara för sig. Jag äter också mycket godis! Jag försöker också prioritera saker som är viktiga för mig som att träffa kompisar för att få paus från plugget och för att få ventilera mina tankar. Det är viktigt att göra andra saker än att bara plugga! Man kan inte sitta och plugga 24/7 liksom.

Var är bästa platsen att tentaplugga?
UB! Där har man tillgång till skrivare, andra kursare som också har fastnat på samma uppgifter samt gratis kaffe under lunchen i JF-rummet och ELSA-rummet på tisdagar.

Vad är ditt bästa tentapluggtips?
Mitt bästa tips är att göra gamla tentor. Genom att göra gamla tentor lär man sig hur frågorna är formulerade, vilken typ av frågor de kommer ställa och hur man ska besvara dem. Också att äta mycket godis!

Har du någon tentaritual?
Nej det har jag nog inte, typ att jag aldrig pluggar sista dagen.

Vad är det bästa tentasnackset?
Jag har alltid snacks redo i väskan! Choklad i alla dess former, mycket viktigt, ibland kryptoniter, nämnde jag choklad? Under själva tentan måste man äta gifflar, det är obligatoriskt. Sedan kanske man inte äter upp gifflarna, men de ska med! Jag brukar dricka Vitamin Well, jag vill tro att de ger mig ”boost” eller ”energy” som det står på flaskan. Snacks är viktigt för att kunna stressäta lite eller ta en kort paus för att dricka eller få i sig lite socker.

Hur klarar man av tentastressen på bästa sätt?
Det bästa sättet är att inte prata om tentan när man hänger med sina kompisar. Det är viktigt. Gör man det kan man få panik över hur mycket alla andra gjort medan man suttit hemma och kollat på serie, eller känna sig stressad över hur mycket man ska hinna med. Pauser i plugget är viktigt för att kunna få mer energi och låta informationen smälta. Ibland behöver hjärnan en paus för att kunna få in informationen och då är det bäst att göra något annat. Lite motsägelsefullt kan man också behöva prata av sig om tentan. Ibland kan jag känna att jag ligger långt efter men när jag pratar med någon annan kan det vara lugnande att höra att de kommit lika långt, men det gäller att välja sina tillfällen då man pratar av sig. Allt löser sig i slutändan. Livet kommer emellan ibland och så måste det få vara. Man måste inte alltid vara bäst.

Ella Rönnbäck T3

Ian Jonson
Biträdande jurist
Redo för ledningsgruppen?
Vi tror på att ge alla medarbetare möjlighet att växa i sitt yrke,
påverka i sitt arbete och utrymme att vara sig själva.
Därför låter vi en nyanställd sitta med vid varje ledningsgruppsmöte.
Som en symbol för att få ta plats runt bordet
tog vi fram en specialtillverkad stol.
The Seat.
Vem är du och hur vill du utvecklas?
Starta din karriär på vinge.se/karriar
VINGE